

マエストロ、マルティン・トゥルノフスキー氏について

手記：パヴェル・フォルティン

音楽の都・プラハは、皆様の知っている偉大な指揮者がいます。故ヴァーツラフ・ノイマン、故ズデニェク・コシュラー、故ヴァーツラフ・スメターチェク、故イルジー・ビエロフラーヴェク、イルジー・コウト、リポール・ペシェク、ペトル・アルトリヒテルなどのマエストロ達と、私は、彼らの指揮で、チェコフィル・フルート奏者やプラハ交響楽団・首席フルート奏者として演奏してきました。

マエストロ・トゥルノフスキー氏が、1992年から96年までプラハ交響楽団の首席指揮者として活躍されていた時に、彼のもとで演奏活動をすることができ、そこでの個人的なお付き合いにより、私の音楽人生中で、最も影響を与えたマエストロです。氏は、音楽家として英才教育を受け、思慮深く、一貫した考え方、また人柄は慎ましく謙虚で、いつも実直な態度で接していただきました。

音楽教師であった私の父のように、氏は、私の疑問に的確に答え、適切な知識を得る方法や手段をアドバイスしてくれました。私にとって父のように感じられ、今懐かしく思い出されます。

そんな中、私に運命的な事がおこりました！私が1998年に群馬交響楽団に、首席客演フルート奏者として入り、2001年に群馬交響楽団正団員になりました。その時、神様のいたずらかご褒美か？

氏は、1998年に群馬交響楽団首席客演指揮者に就任され、私達は、指揮者と奏者という関係とともに、より友好的なお付き合いになりました。いつも練習が始まる時、指揮棒を振るところから始まらないトゥルノフスキー氏の練習は独特で、楽しいものでした。

「フォルティンさん！みんなに言って下さい！」そして私が通訳します。

「・・・楽曲の成り立ち、歴史的な事、背景を伝えながら、メンバー達に曲についての理解や解釈の説明をします……」群響のメンバーは懐かしく思い出すことでしょう。

指揮者でもあった奥様のズデンカさんとも仕事以外でのお付き合いは続き、私だけでなく妻の美智子も可愛がってくれ、高崎でもプラハでもお互いの自宅を訪問し、食事しながらの楽しいひとときを過ごしました。

トゥルノフスキー夫妻の素晴らしい豊かな芸術人生や彼らの人生経験の話は、私達にとって、すごく勉強になり、生涯の道しるべとなり、そして宝物です。

トゥルノフスキー氏は、多数の高い評価を得、また名誉ある賞を受賞した作曲家たちの録音があります。アントニン・ドヴォルジャーク、ズデニェク・フィビヒ、レオシュ・ヤナーチェク、ボフスラフ・マルティヌー、ルートヴィヒ・ヴァン・ベートーヴェン、パウル・ヒンデミット、グスタフ・マーラー、ヨーゼフ・ハイドン、ヴォルフガング・アマデウス・モーツァルト等の作品の貴重な録音です。

指揮者トゥルノフスキー氏のおかげにより、群馬交響楽団の定期演奏会で、お客様は、日本ではあまり演奏されていないチェコの作曲家、レオシュ・ヤナーチェクとボフスラフ・マルティヌーの曲を聴く機会に恵まれました。

トゥルノフスキー氏の夢は、群響合唱団とレオシュ・ヤナーチェクの大作「グラゴル・ミサ」を演奏することでした。ただ、群馬音楽センターには、コンサート・オルガンがなかったので、残念な事に演奏されることはありませんでした。

トゥルノフスキー氏は、私にとっても皆さんにとっても忘れられない大指揮者です。

彼はたくさんの事を教えてくれ、私や音楽家たちの人生に貴重な芸術経験を与えてくれました。偉大な大指揮者マルティン・トゥルノフスキー氏は、私の師として深く尊敬し、今も深く感謝しています。

パヴェル・フォルティン

Pavel Foltýn o dirigentu Martinu Turnovském

V řadě českých dirigentů, jako byli např. Václav Neumann, Zdeněk Košler, Václav Smetáček, Jiří Bělohlávek, Jiří Kout, Libor Pešek a Petr Altrichter, se kterými jsem spolupracoval během svého působení v České filharmonii a pak v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK, kde jsem působil v pozici hráče 1. flétny, to byl v letech 1992 – 1996 právě Martin Turnovský, který se stal šéfdirigentem tohoto orchestru. Díky tomu jsem měl možnost poznat pana dirigenta Martina Turnovského osobně. Spolupráce s ním byla pro mě důležitým mezníkem v mém uměleckém rozvoji. Vzdělaný, sečtělý a skromný člověk, který mi velmi připomínal mého otce. Podobně jako můj otec, který byl učitelem hudby, měl vždy na všechny moje dotazy odpověď nebo věděl, kde se dají informace dohledat.

Osud tomu chtěl, že jsem měl možnost pokračovat ve spolupráci s dirigentem Martinem Turnovským v Symfonickém orchestru prefektury Gunma, kam jsem od roku 1998 nastoupil jako hostující první flétnista a kde jsem se od roku 2001 stal stálým členem orchestru. Martin Turnovský v té době přijal místo hlavního hostujícího dirigenta v tomto orchestru a naše umělecká spolupráce přerostla v přátelství. Jeho zkoušky v Symfonickém orchestru prefektury Gunma často začínaly slovy: „Pane Foltýne, řekněte jim, že....“. Nevzpomínám si, že by někdy začaly pouze mávnutím taktovky. Jeho zkoušky s orchestrem nebyly jenom pouhým technickým nastudováním hraného díla. Martin Turnovský hráče v orchestru seznamoval i s historickými souvislostmi vzniku skladeb a dalšími informacemi. Mnoho hráčů v orchestru tak mělo možnost dozvědět se něco o skladbě, kterou právě hrají, což přispívalo k lepšímu pochopení a snadnější interpretaci.

Kromě umělecké spolupráce jsme se s panem dirigentem Martinem Turnovským navštěvovali i soukromě v Takasaki i v Praze, a to i s jeho paní Zdenkou Turnovskou (také dirigentkou), která si velmi oblíbila moji manželku Michiko. Bohatý umělecký život a životní zkušenosti pana Martina Turnovského znamenaly pro nás, že každé setkání s ním a jeho paní bylo pro nás velmi poučné a velkým přínosem. Zůstaly po něm vynikající a oceněné nahrávky z děl Antonína Dvořáka, Zdeňka Fibicha, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů, Ludwiga van Beethovena, Paula Hindemitha, Gustava Mahlera, Josepha Haydna i Wolfganga Amadea Mozarta a dalších

Díky dirigentovi Martinu Turnovskému měli posluchači abonentních koncertů Symfonického orchestru prefektury Gunma v Takasaki možnost slyšet v Japonsku málo uváděná díla českých skladatelů Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů. Velkým snem pana dirigenta Martina Turnovského bylo seznámit posluchače abonentních koncertů Symfonického orchestru prefektury Gunma také s veděním Leoše Janáčka Glagolská mše. Vzhledem k chybějícím koncertním varhanám v koncertním sále v Hudebním centru v Takasaki však provedení tohoto díla nebylo bohužel možné.

Jméno pana dirigenta Martina Turnovského zůstane navždy nezapomenutelným pojmem v mém uměleckém životě. S vděčností budu na něho vzpomínat jako na jednoho z mých učitelů, který mě hodně naučil a dal cenné rady do života.

Pavel Foltýn

1. Andante Marcia Funebre:
S pláčem a nářkem ubírá se mladá vdova za rakví.
2. Allegro - Andante:
Hezký paník (sňah) potkává jí domlouvá jí,
aby šel proutit z mysli a vzal si jí za muže.
3. Molto vivace:
Mladá vdova přestala brzo truchlet, slavní klavírníci
veselou svatbu a mládežem.
4. Jedin hrob hrobního muže, jeho žena byla otrávena,
zakopána trávou, v klavíru mu ještě douček (stom),
odkud jiným krajem se naše začne vrtávkou kolená.
Nárek ten proniká až k srdci brádné ženy, která
podléhá jejího svědomí v síle stvořitelé hledá smrt
ve věnech.
5. Andante, Epilog.
Dvě ženy je u Dvořáka - oproti Ebenovi -
vykoupena a stoupá Knebemim.

マエストロ・トゥルノフスキーが高崎ビューホテルに宿泊中、パヴェルにて書いた、ドヴォルジャークの交響詩「野鳩」作品110 B.198のチェコの文学者カレル・ヤロミール・エルベンの詩
第24回まえばし市民名曲コンサート(1999年11月25日)